

Tartalom

I. AZ AVANTGÁRD IRODALMÁBÓL

Az avantgárd	12
A századelő művészeti mozgalmai	12
Kubizmus	13
Futurizmus	13
Expresszionizmus	14
Konstruktivizmus	15
Dada	16
Szürrealizmus	16
Az avantgárd hatása	16
Guillaume Apollinaire	19
Költészetének újszerűsége	19
Kikericsok	20
A Mirabeau-híd	21
Búcsú	22
Kalligrammák	22
A megsebzett galamb és a szökőkút	22
Egy szép vörösesszőkéhez	23
Kassák Lajos lírája	24
Az aktivizmus	25
Mesteremberek	26
A ló meghal a madarak kirepülnek	27
Fejlődéstörténet: a költővé válás útja	27
Hangnemi, stiláris összetettség	28
71 (A mellékucából jöttem...)	29
Egy fényképem alá	29

II. A 20. SZÁZAD VILÁGIRODALMÁBÓL

A 20. század világa	32
Művészeti-irodalmi korszakok, irányzatok, stílusok	34
Avantgárd	34
Újrealizmus, újklasszicizmus	35
Abszurd irodalom	36
Neoavantgárd	37
Posztmodern	38
Tájékozódás a világirodalomban	40
T. S. Eliot	49
J. Alfred Prufrock szerelmes éneke	49

Thomas Mann	51
A varázshegy	52
Mario és a varázsló	54
Franz Kafka: Az átváltozás	57
Példázatos történetek	58
Az átváltozás motívuma	58
Lehetséges értelmezések	59
Mihail Bulgakov: A Mester és Margarita	61
Polifon regény	62
A regényvilág szintjei	62
A Faust-téma	63
Műfaji kérdések	64
Összetett szerkezet	65
Bűn és feloldozás	66
Az etikai értékrend bizonyossága	68
Hemingway: Az öreg halász és a tenger	69
Példázatosság	71
Fő motívumok	72
Mítoszi időtlenség	74
Albert Camus: Közöny	75
Idegenként a társadalomban	76
A főhős sorsának fokozatai	78
Brecht epikus színháza	80
Epikus dráma – epikus színház	80
Kurázi mama és gyermekei	83
A háború példázata	83
A főhős: „eleven ellentmondás”	83
Dialektikus színház	85
Ellenpontozó szerkesztés	85
Dürrenmatt: Az öreg hölgy látogatása	86
A látogató	87
A meglátogatottak	88

III. IRODALMUNK A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT

Művelődés és kultúra	92
Irodalmi élet	95
Nemzedékek	95
Ideológiai áramlatok	95
Poétikai tendenciák	96

Emigrációs és kisebbségi irodalom	98
Emigrációs irodalom	98
A kisebbségi magyar irodalom	98
A korszak alkotói	100
Szabó Lőrinc költészete	103
Az Egy álmai	105
Semmiért Egészen	106
Különbéke	106
TücsökHzene	108
Létösszegző versek	110
Márai Sándor	111
Egy polgár vallomása	113
Műfaja	113
Halotti beszéd	116
Németh László	117
Esszék	119
A regényíró	122
Iszony	122
Illyés Gyula	126
Költészete	128
Egy mondat a zsarnokságról	129
Koszorú	132
Puszták népe	133
A műfaj	133
Újszerű téma	134
A fő szöveg a tárgyiasságé	134
Összetett nézőpont, összetett stílus	136
József Attila	139
A költői kibontakozás évtizede	144
Hatások	144
Tiszta szívvel	145
Klárások	147
Új szemlélet, új poétika	148
A tartalom és forma rétegei	148
A komplex kép	149
Jellemző motívumok	150
Holt vidék	151
Külvárosi éj	153
Téli éjszaka	154
Óda	158

Kései költészete	164
Reménytelenül	164
A Dunánál	167
Ars poetica	170
Flóra-versek	172
A számvetés versei	174
Tudod, hogy nincs bocsánat... ..	174
Bukj föl az árból	175
Az utolsó vershármás	177
Karóval jöttél... ..	177
Talán eltűnök hirtelen... ..	178
Ime, hát megleltem hazámat... ..	178
Radnóti Miklós	181
Az avantgárd vonzásában	183
Költészetének klasszicizálódása	184
Járkálj csak, halálraitélt!	185
Tétova óda	185
Eklogák	187
Első ecloga	187
Hetedik ecloga	188
Az utolsó stáció	190
À la recherche	190
Erőltetett menet	191
Razglednicák	191

IV. MAGYAR IRODALOM A 20. SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN

Művelődés és kultúra	194
Irodalmi élet	197
A korszak alkotói	199
Örkény István	222
Egyperces novellák	223
A groteszk	223
Az egyperces műfaja	224
Tóték	226
Alkotói eljárás: a deformáció	226
Feszültségteremtés	227
A kivárási taktika kudarca	229
A dráma és a kisregény	230
Ottlik Géza: Iskola a határon	231
Nevelődési regény	232
Szerkezet	232
Lázadni vagy megalkudni?	233
Biblikus rájátszások	235

Weöres Sándor költészete	236
Kezdet és vég	238
Anyámnak	238
Fű, fa, füst	239
Az éjszaka csodái	240
Játékversek, versjátékok	241
Psyché	242
Mészöly Miklós prózája	243
Jelentés öt egérről	245
Saulus	246
Pilinszky János költészete	247
Költői indulása	249
Harbach 1944	250
Szemléletváltás	250
Ravensbrücki passió	251
Harmadnapon	252
Apokrif	253
Négysorosok	256
Nemes Nagy Ágnes költészete	258
Objektív líra	258
Fák	259
Között	260
Nagy László költészete	261
Menyegző	263
Tűz	265
József Attila!	266
Ki viszi át a Szerelmet	268
Juhász Ferenc	270
Hosszúvers	270
Babonák napja, csütörtök: amikor a legnehezebb	271
Kertész Imre: Sorstalanság	274
Meghatározó élménykör	275
Nevelődési regény	275
Az irodalom határterületei	279
Fogalommutató	284
Irodalmi művek mutatója	290